

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Utfyllende informasjon til pressemelding 9.12.2025

Store svingninger i jordbruksinntekt for gjennomsnittsbonden i Nord-Norge.

Gjennomsnittsbonden i Nord-Norge fikk 38 prosent høyere jordbruksinntekt i 2024 enn året før, målt som vederlag til alt arbeid og egenkapital per årsverk. Det er en økning på kr 134 700. I gjennomsnitt var jordbruksinntekten kr 487 000 per årsverk. 2023 var et år med svakt resultat, så om en ser på endring fra 2022, var det en økning på 9 prosent til 2024.

NIBIO utarbeider årlig Driftsgranskinger i jord- og skogbruk. Dette er en statistikk basert på regnskap og opplysninger fra tilfeldig utvalgte gårdsbruk fra hele landet. Totalt omfatter undersøkelsen 932 bruk i 2024. Denne meldingen omtaler resultatene fra 111 bruk i Nord-Norge, fordelt med 65 fra Nordland, 33 fra Troms og 13 fra Finnmark.

Hovedtendenser

- Høyere lønnsomhet og bedre totaløkonomi
- Økte produksjonsinntekter og lav kostnadsvekst
- Betydelig økning i tilskudd

De viktigste resultatmålene er nærmere forklart bakerst i denne meldingen. Som en forenkling brukes **jordbruksinntekt** for resultatmålet **vederlag til alt arbeid og egenkapital**.

Tabell 1 viser 40 prosent økning av driftsoverskudd og 38 prosent høyere jordbruksinntekt per årsverk. Andelen gjeld var ett prosentpoeng lavere enn året før.

Gjennomsnittsbonden i Nord-Norge hadde kr 144 100 høyere driftsoverskudd enn landsgjennomsnittet, mens jordbruksinntekt per årsverk var kr 13 300 lavere enn landsgjennomsnittet. Hovedårsaken til dette er at arbeidsforbruket på gårder i Nord-Norge totalt sett er høyere enn for landsgjennomsnittet.

Jordbrukets andel av gårdbrukerfamiliens samlede inntekt var 60 prosent i 2024, fem prosentpoeng høyere enn året før. Samme beregning inkludert skogbruk og tilleggsnæring viser at andelen av de samlede inntektene med basis i gårdens ressurser var 66 prosent i gjennomsnitt, fire prosentpoeng høyere enn året før.

Gjeldsandelen var 53 prosent i Nord-Norge sammenlignet med 46 prosent for landsgjennomsnittet. Det vil si at bønder i Nord-Norge har finansiert en større andel av eiendelene på gården med lån enn landsgjennomsnittet. Gjeldsandelen ble redusert med 1 prosentpoeng fra 2023 til 2024 for bønder i Nord-Norge, og var uendret for landsgjennomsnittet.

Tabell 1. Gjennomsnitt for alle driftsgranskingsbruk i Nord Norge.

	2024	Endring fra 2023	% endring
Driftsoverskudd jordbruket, kr	932 100	268 300	40
Jordbruksinntekt per årsverk, kr	487 000	134 700	38
Gjeldsandel, prosent	2024: 53 %	2023: 54%	

Driftsformer

De viktigste driftsformene (produksjonene) i landsdelen er representert med 57 deltakerbruk med driftsformen kumelk, 19 med driftsformen sau, 11 bruk med driftsformen geitemelk og 12 med ammeku. I tillegg deltok 12 bruk med andre driftsformer, og kombinasjoner av driftsformer, hvor det er for få deltakerbruk til å kunne presentere gjennomsnittstall. Tabell 2 viser at de fire viktigste driftsformene hadde ulik størrelse, timeforbruk og økonomisk resultat.

Tabell 2. Driftsformer i Nord Norge, 2024

	Kumelk		Sau		Geitemelk		Ammeku	
	%		%		%		%	
	endring		endring		endring		endring	
Antall deltakerbruk	57		19		11		12	
Antall årskyr	33	7						
Antall vinterfôra sau			145	-1				
Antall årsgeiter					155	13		
Antall ammekyr							24,7	3
Jordbruksareal, dekar	626	5	325	-3	283	-1	581	20
Timeforbruk jordbruk	4 439	1	2 582	4	3 441	-	2 482	12
Driftsoverskudd, kr	1 259 400	60	244 500	-29	746 000	16	492 500	19
Jordbruksinntekt per årsv., kr	531 800	56	176 300	-34	527 000	18	335 200	9
Gjeldsandel, i prosent	57		40		50		55	

Driftsformen kumelk med betydelig høyere økonomisk resultat.

Driftsformen kumelk er den klart største jordbruksproduksjonen i Nord-Norge. For disse brukene viser driftsgranskingene betydelig økning i lønnsomhet i 2024, men økningen må sees i sammenheng med en kraftig nedgang fra 2022 til 2023. Hvis en ser på endring fra 2022 til 2024 uten å justere for prisstigning, har det vært en økning i jordbruksinntekt per årsverk på 12 prosent.

Målt som jordbruksinntekt per årsverk var økningen på kr 190 400 til kr 531 800 fra 2023 til 2024. Dette er en økning på 56 prosent. Driftsoverskuddet økte med kr 470 400 til kr 1 259 400 i samme periode. Prisen på levert melk gikk opp med 7 prosent fra 2023 til 2024, mens prisen på kjøtt gikk nesten tilsvarende ned i perioden. Liter omsatt melk økte med 12 prosent til 240 300 liter, og omsatt mengde kjøtt økte med 2 prosent.

Økning i produksjonstilskudd er hovedårsaken til at produksjonsinntekten samlet sett økte med 22 prosent. Sum kostnader hadde en økning på 11 prosent, så det vil si at lønnsomheten i melkeproduksjonen økte fra 2023 til 2024. Jordbrukets andel av familiens samlede inntekter økte med 7 prosentpoeng til 71 prosent. Gjeldsandelen for brukene med driftsformen kumelk gikk ned med 2 prosentpoeng til 57 prosent.

På landsbasis (282 bruk med melkeproduksjon) var jordbruksinntekten kr 485 500 i 2024, en økning på 45 prosent.

Nedgang i lønnsomhet for bruk med driftsformen sau.

Driftsoverskudd for driftsformen sau, vist i tabell 2, gikk ned med kr 97 800, eller 29 prosent i 2024. Det er en kombinasjon av at produksjonsinntektene gikk ned med 5 prosent til kr 1 175 100, og kostnadene gikk opp med kr 35 700, eller 12 prosent i 2024 til kr 930 600. En av

grunnene til at produksjonsinntektene gikk ned, er nedgang i produksjonsomfang. Det ble levert mindre kg slakt av sau- og lammekjøtt i 2024 enn i 2023.

Jordbruksinntekt per årsverk var kr 176 300. Det utgjør en nedgang på kr 89 000, eller 34 prosent i forhold til året før.

Prisen på lammekjøtt, uten pristilskudd, lå på omtrent samme nivå med kun kr 0,50 i nedgang til kr 61,06 i 2024.

Gjeldsandel lå på 40 prosent og viser at sauebrukene var økonomisk solide.

Med bare 19 sauebruk i driftsgranskingene i Nord-Norge er gjennomsnittresultatene sårbare for spesielle forhold på enkeltbruk som investeringsnivå og produksjonsomfang.

Tallene for sauebruk fra hele landet, til sammen 126 bruk, viser økonomisk oppgang fra 2023 til 2024. Driftsoverskuddet ble kr 269 700 kr i 2024 som er en økning på kr 13 400. Landsgjennomsnittet viser en jordbruksinntekt per årsverk på kr 242 100 i 2024, en oppgang på 5 prosent fra året før.

For de nordnorske sauebrukene var jordbrukets andel av familiens samlede inntekt 24 prosent, 8 prosentpoeng lavere enn året før.

Produksjon av geitemelk

Med bare 11 bruk med driftsformen geitemelk er resultatene svært sårbare for spesielle forhold på enkeltbruk og utskifting av bruk. Gjennomsnittstallene og sammenligning mellom år vil derfor være mer usikre for denne driftsformen enn for driftsformer med et større antall bruk. Tabell 2 viser at driftsoverskuddet i 2024 var kr 746 000. Dette var kr 103 800 (16 prosent) økning fra 2023. Jordbruksinntekt per årsverk økte mindre enn driftsoverskuddet, med kr 78 600 til kr 527 000. En av grunnene til økt produksjonsinntekt er økning i satsene for pristilskuddene for melk og i grunnsatsene for dyr på utmarksbeite. Det var også økning i liter levert melk hos geitemelkprodusentene, fra 84 700 liter i 2023 til 92 500 liter i 2024.

Gjeldsandelen på gårdsbrukene med geit var 50 prosent, 2 prosentpoeng lavere enn i 2023.

Tallene for geitebruk fra hele landet (20 bruk) viser en økning i driftsoverskudd på 25 prosent til kr 825 700, og en økning i jordbruksinntekt per årsverk med 22 prosent til kr 534 900. Tallene for både Nord Norge og landet totalt viser jevn økning i jordbruksinntekter de siste tre årene.

For de nordnorske geitemelkprodusentene var jordbrukets andel av familiens samlede inntekt 78 prosent, mens det for landet totalt var 69 prosent.

Driftsformen ammeku (storfekjøttproduksjon)

I 2024 var det 12 bruk med ammeku i Nord-Norge med i driftsgranskingene, og 9 bruk i 2023. Det er en liten gruppe, og en må ta hensyn til at resultatene er sårbare for spesielle forhold på enkeltbruk.

Jordbruksarealet var på 581 dekar på disse brukene. Gjennomsnittet hadde 24,7 ammekyr, og det ble omsatt totalt 6 341 kg storfekjøtt. Arbeidsomfanget var på 1,3 årsverk i jordbruket. Jordbruksinntekt per årsverk på disse brukene var kr 335 200 i 2024, og det er en økning på ni prosent fra 2023.

Tallene for bruk med ammeku fra hele landet (87 bruk) hadde en økning i jordbruksinntekt på 13 prosent til kr 246 400 i 2024. Fra 2022 til 2023 var det en betydelig reduksjon i jordbruksinntekten. På landsbasis var gjennomsnittet 25,2 ammekyr, og omsetning av kjøtt var totalt 7 862 kg i 2024.

Jordbruksfradrag

En del av inntektene i jordbruksoppgjøret blir gitt som direkte fradrag på skattemeldingen i form av et særskilt jordbruksfradrag. Maksimalt jordbruksfradrag var i 2024 kr 195 000. Om

en tar hensyn til inntektsvirkningen av jordbruksfradraget, blir den skattekorrigerte jordbruksinntekten i 2024 518 300 kroner i gjennomsnitt per årsverk i Nord-Norge. Inntektsvirkningen inngår ikke i resultatmålene, men utgjorde en positiv skatteeffekt på 31 400 kroner per årsverk.

Nettoinvestering og leasing

Gjennomsnittlig nettoinvestering (som er brutto investering fratrukket avskrivning, investeringstilskudd og frasalg) for de nordnorske gårdsbrukene var i 2024 kr 98 600. Dette er en reduksjon på kr 65 500 fra 2023. Kjøp av melkekvote utgjorde 84 prosent av investeringene i 2024. På driftsbygning var nettoinvesteringen negativ i 2024, det vil si at det ble investert mindre enn avskrivninger og frasalg.

Gjennomsnittlig nettoinvestering for hele landet var kr 257 000. Det er kr 27 100 mer enn i 2023. Driftsbygning utgjør 29 prosent av investeringene i 2024 på landsbasis.

Nettoinvestering viser ikke «investeringer» som gjøres via leasing. Leasing i landbruket har økt kraftig de senere årene. Det er særlig populært å lease maskiner og redskap. I regnskapet kommer leasing som kostnad i året og verdien av leaset driftsmiddel vises ikke i balansen. Ved tradisjonelt kjøp av driftsmiddel kommer verdien i balansen, og den årlige verdireduksjonen (avskrivning) kommer som kostnad. Hvis investeringen er finansiert med lån, kommer dette med som gjeld, mens renteutgiftene kommer med i beregningen av jordbruksinntekt og nettoinntekt.

Bønder i Nord-Norge har flere år hatt større kostnader til maskinleie og leasing enn bønder i andre deler av landet. I 2024 var gjennomsnittskostnaden for maskinleie og leasing i Nord-Norge kr 228 400, kr 35 100 (18 prosent) mer enn året før. For landsgjennomsnittet var kostnaden til maskinleie og leasing kr 185 300, kr 25 400 mer enn året før.

Nettoinntekten til gårdbrukerfamilien i Nord-Norge er på totalt kr 1 279 600 i 2024, og det er kr 192 600 lavere enn landsgjennomsnittet. Dette skyldes i hovedsak at bønder i Nord-Norge hadde kr 234 400 mindre i inntekt fra lønnet arbeid utenom gården enn landsgjennomsnittet.

Som mål på økonomisk resultat i jordbruket og totaløkonomi brukes fire resultatmål:

Driftsoverskudd er produksjonsinntekter minus kostnader. Det er den godtgjørelsen familien har for eget arbeid og for egen og lånt kapital i næringen.

Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk forteller hva jordbruket gir i vederlag til eget og leid arbeid, og til avkastning på egenkapital i gårdsdrifta. Rentekostnad på lånt kapital i jordbruksnæringen er da trukket fra. Et årsverk er 1 845 timer.

I tillegg presenteres tall for gårdbrukerfamiliens **nettoinntekt**. Dette er familiens (bruker, ektefelle/samboer og barn under 17 år) samlede inntekter fra jordbruk, annen næringsvirksomhet, lønn, pensjoner, renter med mer, fratrukket utgifter til renter og kår.

For å belyse gårdbrukerfamiliens økonomiske soliditet brukes **gjeldsandelen** som mål. Den viser hvor stor prosentandel av gårdbrukerfamiliens samlede eiendeler som er finansiert med lånt kapital.

Mer informasjon og utfyllende tabeller ligger på www.nibio.no

Kontaktpersoner i NIBIO

Siv Karin Paulsen Rye

NIBIO Trondheim

Telefon: 99 57 02 77

E-post: siv-karin-paulsen.rye@nibio.no